

„ELŐRE“

Szerkeszti: Haraszty Lajos.

Az Annuska csókja.

Az egész társaság kacagott, amint Annuska néni könyezve betette maga után az ajtót.

Az igaz, hogy szép társaság volt, mert hát Fehéréknél mindig szép társaság szokott lenni. Ott volt Hangai Margit; ő négy év előtt kimaradt a felsőleányiskola második osztályából, mert a tanítónők mindig a gimnázistákat emlegették neki, ha nem tudta a leckét. — Mellette ül Ormos Imre. Ah Ormos... mondják a Margit barátnői a korzón. Mert Ormos szép fiú, színész, a pécsi színtársulat tagja, csak az a különös, hogy mindig Sárváron van. Külömben ő szeret olyan helyekre járni, ahol jó ozsonákat kaphat. Rózsika, a házikisasszony nem okos leány, — azt ő maga is beismeri, — de nagyon kedves. Minden jól tud kacagni. És most nem tudna, mikor a Margit bátyja, a kedves Jenő olyan furesákat súg a fülébe. Hangai Jenő elegáns fiatalember, hivatalnok lesz, ha a nagybácsi beprotezsálja a rendőrséghez.

Boesánatot kérek, hogy a háziasszonyt és özvegy Hangainét utóljára említsem, de azt gondoltam, hogy ezek annyira elvannak foglalva a cselédkérdéssel, hogy nem fogják kinevetni Annuska nénit.

Igazán restellem, hogy a mamák, a kisasszonyok, az ifjak, mind hogy nevettek, amikor Annuska néni kiment.

Az a humcut Ormos kergette ki Annuska nénit, mert azt mondta neki, hogy miért nem megy el néha a színházba, hiszen a színpadon csókolódni is szoktak. Amire a szegény Annuska néni elpirúlt és könyezve ment ki a szobából.

Erre azután hangos kacajra fakadt az egész társaság.

Hangainé ujjával fenyegette meg Ormost, de azért ő nevetett a legjobban.

— Hogy kiűzte Annuskát a csókkal!
— mondá nevetve.

Pedig Annuska néni sem érdemelte meg a csufolódást. Vén leány volt, de nem szerette ha kisasszornynak szólították. Ezért szemében néninek szólították, de háta mögött »vén táltos« volt a neve. Ő ezt nagyon jól tudta, de azért egész héten szorgalmasan hímezett, mert a báty-

jának özvegye, Hangainé, abból a kis nyugdíjból nem vihetett volna olyan nagy házat. Neki kellett segítenie.

Nagyon türelmes teremtés volt szegény, de ha a csókot emlegették, lehajtott a fejét, és sírva hogyta ott boszszantóját.

A csók volt az ő gyöngéje.

Pedig milyen ártatlan históriája van az ő csókjának!

Édesanyámat nagyon szerette. Ő hozzá menekült, ha otthon nem tudott már megmaradni, ő mondta el nekem is.

Annuska néni vagy tizennégy éves lehetett — erre Hangai Margit mindjárt mondaná: bizonyosan 48-ban, — mondom tizennégy éves lehetett, mikor a szomszédék Dezsője, Bodnár Dezső bejött az ő udvarukba, és nagy félénken kérdezte tőle:

— Kisasszony kérem . . . szabad felmennem a fára . . . eperlevelet szeretnék szedni . . .

Annuska néni — vagy mit is mondok — a kis Annus nem tudott szólni, és szinte elpirúlva intett fejével igent, és elszaladt. És nem mert addig visszajönni, míg Dezső az udvaron volt. Csak mikor a kapuajtónál visszaköszönt neki Dezső, akkor mert utána nézni.

Dezső azután csaknem mindennap átment eperlevélért, és lassanként megbarátkoztak.

Mikor Dezső meglátta Annust a lányok között iskolából hazajövet, megemelte kalapját, és hangosan köszönt neki. Annus pedig elpirúlva fogadta.

Csakhamar a felsőleányiskola egész negyedik osztálya tudta, hogy az a magas barna fiú udvarol Hangai Annusnak.

Pedig ők csak a tanulásról beszéltek, meg arról, hogy mit csinálnak a selyembogarak.

Hanem a levelek annál szerelmesebbek voltak.

Mert leveleztek egymással.

És pedig úgy, hogy Dezső kölcsön adott egy könyvet Annusnak, és megmondta, hogy a negyvenedik lap rendkívül érdekes, persze ott volt írka-pírira írva egy — levél. Amikor Annus visszaadta a könyvet, ő is tett egy levelet a negyvenedik lapra.

A leveleket Annus egy jó barátnőjével — a mostani sógornőjével, — olvasta el, de azért mindenki tudott róluk. Még a harmadosztályosok is.

Egyszer Dezső fogadásban nyert egy csókot Annustól — levélben. Ő követelte is a csókot — levélben. Annus hajlandó is volt megadni, de azt kérdezte a levélben, hogy mikor.

De amikor találkoztak, mindenről beszéltek, csak a fogadról, meg a csókról nem.

Persze a csókos levelekről az egész iskola tudott. Megegyeztek volna az időre is, amikor Dezsőék a szomszédból — elköltöztek.

Igy a csók is füstbe ment.

Azért az osztálytanító „amiatt a sok csókolódzás miatt” rossz jegyet adott Annusnak viseletből.

Az évek teltek, az évek múltak. Sárvár ifjai és leányai tudták, hogy Hangai Annus már iskolás korában is csókolódzott a fiatal emberekkel.

Ha pedig valamely új fiatal ember megkérdezte az egyik sárvári kiasszonyt, hogy ki az a gyönyörű szőke leány, és miért nem jár társaságba?

— Az, — felelte a kisasszony, — az a Hangai Anna, tudja olyan, . . . már iskolás korában is a férfiak után szaladt, csókolódott velük.

Mikor Bodnár Dezső hazajött és megmondta az anyjának, hogy Hangai Annus tetszik neki, elakarja venni, az anyja így szólt:

— Fiam, akárkit végy el feleségül, nem bánom ha semmit se hoz magával, csak jó híret, becsületét. Két hétig ne beszéljünk erről, ha két hét múlva is azt mondod, nem bánom . . . Csak az én házamba ne hozd.

Két hét múlva Dezső visszaútazott Pestre.

A többi fiatalembernek pedig az Anuska néni jelenlegi sógornője adott olyan felvilágosítást, hogy egyik sem akarta bekötni az Annuska fejét.

Annuska néni pedig pártában maradt azért a soha meg nem kapott csókért.

Mikor engem az ölébe vett Annuska néni, feltettem magamban, hogy ha felnövök, csak őt veszem el.

Igen, mert minden nagyvásárkor vett nekem egy mézes kardot.

Ádler Sándor.

Margit kőszorújából.

I.

Jöttél s mint szél a tó színén
Hullámokat szakít,
Félverted nyugvó lelkemen
A vágy hullámait.

S azóta hol, mint röpke szél,
Majd mint szilaj vihar,
Ugy játszik egy-egy mosolyod
Lelkem hullámival.

II.

Amíg távolban jársz — te édes,
Feléd vad, lázas vágy ragad,
Hisz árnyad álmom is zavarja,
Rólad merengek ébren alva
S ölelgetem az árnyadat.

Ha meg váratlan jössz előmbe,
Lázás szivem csak tévováz :
Vajon szó nélkül is megérted,
Mi szörnyű vágy epezíthet érted ?
Gyávává tesz a vágy . . . a láz.

Dutka Ákos

Sötét kép.

Ibolya.

A főváros egy kis mellék-utcájában vagyunk. Késő este van. A háztengerre már mélységes homály borult . . . Homály igen, de csend nem, mert a belváros éjjeli életének lázas lüktetése — mint lágy, nyüzsgő zsongás — ide is elhallatszik, itt is érezhető . . . A bérházóriások világító szemei: az ablakok ebben a negyedben már rég fáradtan lehunyták szempillájokat, csupán csak egy padlás-szobában lobog még a gyertya imbolygó fénye . . .

Tekintsünk be, hisz vezetésem mellett megtehetjük ezt, anélkül, hogy a behoztatásért kapupénzt kellene fizetnünk.

A szoba biz' nagyon szegényes. Egy ágy, asztal, szék és mosdó (avúlt székre helyezett tál) teszi az egész bútort. Az asztalra könyökölve ül egy diák, szemét az előtte fekvő nyitott könyvbe mélyeszi . . . Leckéit tanulná, de már nem megy oly rendszeren, mint egykor, nem is oly rég . . . Lelke messze, nagyon messze jár. Otthon van esinos kis szülőfalujában, az édes szülői háznál, ahol életének legholdogabb korát: a gyermek éveket töltötte. Szinte újra átéli azt az időt . . . Ott járta az elemi iskolát; mindig szorgalmas, jó tanuló volt és az öreg iskolamester példának állította a többiek elé. Mikor azt elvégezte, az apja munkára akarta fogni a gazdaságban, de a tanító felszólalt, hogy kár volna egy ilyen eszes fiút parasztnak nevelni, mikor egyébb is válhatik belőle. Az öreg ugyan nagyon ellenezte és váltig azt hajtogatta: »Ne legyen a fiú különb az apjánál, hanem tanulja megbecsülni a munkát s a kenyeret, mit verejtékes fáradsággal kell megszerezni.« — Hanem az édes anyja, kinek ő volt a szeme-fénye, jobban szerette volna, ha a fiából nagy úr lesz, és már előre

látta, amint az két-lovas hintón jön haza s inasok várnak a parancsára. Ez a kép elcsábította s addig kérlette urát, míg végre az engedett és beléegyezett. — S mivel éppen itt volt az ideje, a szükséges útravalókat becsomagolták és elindultak. Mikor elbúcsuzott, édes anyja sírva borúlt a nyakába és folyton arra intelte, hogy vigyázzon magára, az egészségére, s ha valami baja találna lenni, hát csak írjon . . . A szekérről sokáig nézett vissza, míg végre lassan eltűnt szeme elől a kedves ház, a kis falu, a mező, erdő . . . minden . . . minden, hol azelőtt boldogan élt, vidáman, játszva futkározott a többi fiúkkal, akik akkor is mind összegyűltek a falu végén és onnan intették neki az „Isten hozzád“-ot.

Elérve a legközelebbi vasuti állomást, felszálltak a vonatra és — maga sem tudta, mennyi idő alatt — fenn voltak a fővárosban . . . Apja első sorban valami olcsó lakást keresett a számára jó-
 ravaló embereknél. Azután ellátta a szükséges iskolai szerekkel, és bölcs, atyai tanácsokkal, intésekkel . . . Mintha most újra hallaná szavait: »Kedves fiam, viseld jól magad, légy becsületes, tanulj szorgalmasan; igyekezzél és légy szerény, mert tudod mily szegények vagyunk s mennyi áldozatba kerül taníttatásod; ezután még szűkebben kell élnünk, ezt gondold meg jól! « — Ő megígért mindent és atya megnyugodva tért haza . . . Eddig híven meg is tartotta ígéretét; ellenállott a bűn kábító kísértésének, rossz barátok csábításának, szép szemek, hamis kacintásának. Szorgalmas volt, tanárai szerették, szülei pedig büszkék voltak rá és nem tudtak eleget hálálkodni az öreg iskolamesternek a jó tanácsért . . . Így tartott ez néhány esztendeig . . .

De az utóbbi időben — bár az érettségi már közel volt — mintha teljesen kieserélték volna. Nem az a szorgalmas tanuló többé, ki késő éjjelig tanul, fárad. Igaz ugyan, hogy most is fenn van leg-többnyire, csakhogy: — társaival, kiket azelőtt megvetett kicsapongó életmód-jokért, most ő is együtt dőzsöl és szívja magába az erkölestelenség mérges csíráit. Szegény szülőitől pedig, kik beléje vetik minden reményöket s kik két kezük fáradtságos munkájával, homlokuk verejtékével keresik a mindennapi kenyeret, folyton pénzt zsarol adósságai kifizetésére . . .

Ma végre erőt vett magán és nem ment el velök, hanem itthon maradt: tanulni. De hiába ült le könyve mellé,

hiába akar, a tanulás nem megy sehogyse. A léleknek nem lehet parancsolni. . . . Meredt szemekkel csak nézi tovább a minduntalan elébe tolakodó képet: a múltat. — A sok kép közül hirtelen felbukkan egy bájos leányfej: az ő megrontó angyala, kiért ő rossz tanuló és háládatlan fiú lett.

Egy mulatságon ismerte meg, hová először ment társai hosszas nógatására. . . . A leányka szép, előkelő és gazdag volt. Nem mert feléje közeledni, mert hisz egész udvar volt körülötte. A szegény kis diák szerelmes pillantásait még tán észre sem vette volna. Elhatározta tehát, hogy igyekezni fog magas polcra jutni, hogy méltó lehessen hozzá. Jó darab ideig szorgalmasan tanult is, de midőn megtudta, hogy ő másnak a jegyese lett, mindennek vége volt. Nem törődött többé semmivel. Szíve, nyugalma elrabolva; lelke háborgott s hogy azt lecsillapítsa, kitárt karokkal veté magát a mulatozás, a tivornya, a má már keblére. — Nem volt már szükség a pajtások csábítgatására, maga hívta azokat s velök együtt súlyedt mindig mélyebbre. . .

Most, amidőn mindezeket elgondolja, elfogja a keserőség, elfogja a vágy — meghalni. Belátja, hogy nincs már célja életének, nem használna véle senkinek. Teher volna az úgy neki, mint másnak is. . . . De előbb még levelet ír. Annak a leánynak, kit szíve egész hevével szeret, kiért elzüllött s akiért itt hagyja ezt az árnyék világot. . . . Majd eszébe jut, hogy szüleinek is kellene írni. — Épen van egy megkezdett levél az asztalon, amelyben újabb pénzösszeget akart kérni; de azt a részt leszakítja és csak néhány sort vet reá. Csak annyit, hogy bocsássanak meg szegény, rossz útra tévedt fioknak.

Ekkor hirtelen felugrik. Szeme zavart. A fájdalom annyira erőt vett rajta, hogy már nem tud helyesen, józanul gondolkodni. . . . Megragadja a revolvert s elhallgattatja azt a hevesen dobogó szívet. . .

Épen akkor pislákol utolsót a tövig leégett gyertya is és a sötétség sűrű fátyola hull a borzasztó képre. . . . S nem láttunk semmit. . . .

. . . Talán jobb is. . . .

. . . Valahol messze épen most álmodnak a szülők kedves fiokkal, aki aranyos hintóval, drága paripákon, gyémántos ruhában jön értök, hogy őket is magával vigye. . . . És álmukban olyan holdgok. —

Hát még majd holnap. . . .

Törpék.

Miért gunyoltok engemet ?
Törpék, miért boszantotok ? . . .
Mért rágtok, férgesek annyi, — tán
Mert én ily törpe nem vagyok ? . . .

Türelmes birka voltam én
Eddig ; de többé nem leszek.
Türelmem serlege betelt :
— Most törpe-fajzat, jaj neked !

Haragomban szétűzlak most,
Mint ronda férgeseket szokás,
Hogy minden fzed szerte hull,
S hiába lesz feltámadás . . .

— De nem ! . . . ti nem érdemlitek,
Hogy lelkem ily haragra gyúl ; —
Oroszlánnak mit árthat óh,
A tehetetlen gyáva nyúl ? !

Mit árt, hogy a gyémánt körül
Értéktelen rongy kavicsok ;
Tűzét el nem sötétítik,
Sőt annál fénylőbben ragyog . . .

Sárral dobálsz lelkemet ? . . .
Havára a szenny nem tapad.
Te dobálsz mást ? — Ez ép reád
Vall: hogy mily szennyes vagy magad !

Haraszty Lajos

Rózsikának — Béla.

Vágó Andor

I.

Boldog, megelégedett életet élt Rózsika édes mamájával kis lakásukban. Rózsika otthon varrt, himezett és kormányozta az ő kis birodalmát. Béla — ki hónapos szobácskájokat bírta — órákat adott, az egyetemre járt, és már csak egy szigorlata volt hátra.

Minden este együtt ültek kettesben a külvárosi bérház kis szobájának ablakánál, mely a közelfekvő ligetre nyílt. A fakéjes lehellete, a virágok mámorító illata fátyollá szövődött az üde tavaszi légben, melyen a vásári zsvajgás finoman átsűrődve jutott csak fel hozzájuk. Kéz a kézben, egymás szemébe nézve, vidáman beszéltek az oly sok széppel kecsesgető jövőről.

Óh, ők igen boldogok voltak. Néha, hideg télben nem volt mivel fűteniök, még csak a kűtömben mindennapos tea sem volt meg, és ők mégis vidámak, megelégedettek voltak. — A szerelem, a boldogság pótol mindent, mindent . . .

II.

Végre az utolsó szigorlaton is túl van. Ügyvéd, kész ügyvéd; oh mily boldogság, oly sok küzdés után végre a kitűzött célnál lenni. És Béla mégis szomorú.

Azt ígérte Rózsikának, hogy ha az utolsó szigorlaton túl lesz, nőül veszi és ime most, midőn a rég várt pillanat elérkezett, nem mer cselekedni, visszatartja valami, egy nagy, igen nagy hatalom . . . a pénz.

Ha gazdag ember volna, nem haboznék egy percig sem, nőül venné Rózsikát, hisz ő oly szép, oly kedves és oly jó.

De így!?

Nem tudja elhatározni magát.

Rottenbiller, a milliomos bankár, felismer-vén benne a tehetséget, neki ígérte leányát, ha üzletébe lép... Bélát elragadta a becsvágy elkábította a pénz, elkápráztatta a hatalom. A szenvedélyek, melyek eddig szunyadoztak lelkeben, úrrá lettek felette s nem akart többé szegény lenni, már nem elégedett meg a mindennapi egyszerűség boldog nyugalmával, ki akart válni a tömeg közül: uralkodni vágyott . . .

A leány ugyan nem épen szép. Púpos és talán sánta is egy kicsit. Aztán meg midőn a múltkor nálok ebédelt, úgy találta hogy a fogai mozognak evés közben, ebből azt következtette, hogy nem épen fiatal. . . Milyen más Rózsika; csupa élet, csupa tűz; az a természet, azok a szemek, az az édes, örökké mosolygó piros cseresznye-ajk . . . Ha ő gazdag ember volna, beh minden másképen lenne . . .

Felrohan Rottenbillerékhöz. A lépcsőn találkozik a kisasszonynyal, félmérföldről megérzi, hogy jön: hirdeti a parfüm-illat.

Megbillenti a kalapját és tovább rohan, föl egészen a bankár irodájáig.

Rottenbiller tárt karokkal fogadja. Bezárkóznak a szobába és beszélgetnek lassan, majdnem suttogva; nagyon sokat beszélhetnek és nagyon fontos dolgokat . . .

III.

Rózsika ez alatt dalolva várja Bélát szobácskájában.

Hímez! Arcán annyi béke, annyi megelégedettség honol.

Minden percben az ajtóra tekint, ha vajjon nem nyílik-e az?

Sötétedni kezd. A külvárosi utca pislogó petróleum lámpái halvány fényt árasztanak szerte.

Az ajtó hírtelen kinyílik és Rózsika örömsikoltással repül Béla karjaiba. Ez hidegen fogadja, alig hogy megöleli. Rózsika észre sem látszik ezt venni, vidáman kérdezősködik:

— Roszkedvű? megbukkott a vizsgán ugy-e? Pedig mennyit tanult.

— Nem . . . nem, Rózsika; szerencsésen átjöttem a vizsgán!

Akkor hát megesküszünk, — kiáltott Rózsika örömmel — no mondja, hogy igen? No ne nézen hát olyan haragosan, ugye, hogy úgy lesz?!

Béla megtántorodik, szólni akar, de nem tud, majd erőt vesz magán és lassú, vontatott hangon válaszol:

— Nem Rózsika, nem esküszünk meg! A leány összerendezzen.

— Nem? . . . miért!?

É . . . én, hogy is mondjam csak . . . a pályám . . . a jövőm . . . izé . . . későbbi csalódás . . . tévesztett élet . . . én . . . igen . . . én mást veszek feleségül . . .

Rózsika ránéz merően, annyi szemrehányás van e tekintetben, azután leül egy székre és elkezd zokogni.

Béla lassan kifelé indul. Az ajtóból visszafordulva, mégegyszer ránéz a leányra, az zokog tovább, ő pedig elrohan.

Midőn kilép az ajtón, Rózsika hirtelen felugrik, ieakasztja a szegről Béla revolverét, reá mosolyog, megcsókolja, majd hirtelen végzetes elszántsággal homlokához nyomja a hideg vasat . . . A lövés eldördül, Rózsika lebukik a földre és nemes, tiszta lelke elszáll az örökkévalóságba.

Rottenbiller bankár leánya ma esküszik örök hűséget Tarnay Bélának.

Midőn a násznépet vivő kocsik a templom előtt megállanak, abban a percben megy el ott egy szegényes gyász kocsi, egyszerű fekete deszkakoporsóval. Csak egyetlen koszorú van rajta; hosszú, fekete seiyem szalagján ez a felírás olvasható:

„Rózsikának — Béla.“

Mózes a vádlottak padján.

Mózes — aki az izraelitákat kivezette Egyiptomból, — bevádolták a budapesti törvényszék előtt, hogy iparendély nélkül, saját szakálára úzi a kőfaragó mesterséget.

A kihallgatásról saját tudósítónk a következőkben referál.

Elnök: Vádlott feleljen a következő kérdésekre. Neve?

Mózes: Mózesnek hívnak.

E: Irja jegyző úr. Neve Mózes. Vallása?

M: Kérem mózesvallású vagyok.

E: Hol született?

M: Azt kérem szépen tekintetes törvényszék nem tudom, csak arra emlékszem, hogy csecsemő koromban gondoltam gyakran nevelőnőmmel a Niluson.

E: Eh, ne meséljen ilyen zavaros dolgokat. Foglalkozása?

M: Kérem tetszik tudni, próféta vagyok és . . .

E: (Közbevág): . . . Van rá iparendélye?

M: Nincs kérem, de . . .

E: Micsoda de?

M: Mikor a zsidókat kivezettem Egyiptomból, hát . . .

E: Mit, kivezette a zsidókat? Úgy? No lássák innen van a kivándorlás a felvidékről is. Egyes lelkiismeret nélküli, gyanus exisztenciák kicsalják, kivezetik a népet az országból. Ön bizonynyal szociálista, vagy legalább is demokrata?

M: En csak mózesvallású próféta vagyok, nem tudom

E: . . . Hogy adja az ártatlant. Még talán Vázsonyit sem ismeri ugy-e?

M: Igazán nem emlékszem . . . talán a Lévi törzsből való . . . nem . . .nem tudom.

E: No ne tegye magát nevetségessé öreg, hiszen ezért nem jár büntetés. De sokkal fontosabb ennél, hogy tudta-e a szultán Ő felsége, és beleegyezett-e abba, hogy ön kivezeti az izraelitákat?

M: Nem egyezett bele, de . . .

E: . . . Semmi de! Ha a szultán Ő felsége követelni fogja az ön kiadatását, kifogjuk adni, minden diplomáciai eljárás nélkül. Ön nem fog kimászni az árokból. Ugy jár majd, mint az a bizonyos mádi izraelita. Majd maga miatt megbontjuk a jó viszonyt a hármasszövetség és a szultán Ő felsége között! — Most pedig feleljen arra, hogy beismeri-e, hogy ezelőtt mintegy 3—4 ezer esztendővel a Sinai hegyen két kőtáblát faragott és azokra szavakat vésett, anélkül, hogy mint kőfaragó iparendélyt váltott volna?

M: Igaz tek. törvényszék, de amint olvashatta is a nagys. elnök úr az én első könyvemben, — megjelent Franklinnál, 5 kötet, antikváriumban is kapható, — az én első könyvemben így áll: „És mondá az Isten: Faragj magadnak két kőtáblát . . .”

E: . . . No lám! Iparendély nélkül!

M: Igen kérem de „magadnak“, tehát saját használatomra készítettem. Saját használatomra még Kossuth szobrát is felállíthatom, akár akarja a főváros, akár nem. Ne legyen a nevem Mózes, ha ez nincs benne a . . .

E: No ne esküdjözzenek! Én nem vagyok antiszemita, de ki nem állhatom, ha valaki folytonosan esküdjözik. Inkább mondja meg, hogy mért törte el az első két kőtáblát, vagy talán el sem törte?

M: De igenis eltörtem, de szent haragomban tettem, mert . . .

E: . . . Vagyis nem volt beszámítható állapotban, ugy-e ezt akarja mondan?

M: Igenis tek. törvényték, mert láttam, hogy a hegy lábánál a nép aranyborjut csinált, és azt imádja . . .

E: (Közbevág) . . . Igazi masszív aranyból, tömör, nem üres belül?

M: Igenis.

E: És iparendély nélkül! Volt rajta próba, milyen finomságu?

M: Nem volt kérem. Darabokra törtem. . .

E: . . . Darabokra törte! . . . Nagyon jól tette! . . . Ön fel van mentve Mózes úr. . . . Ön jellemesen cselekedett. Nem volt rajta próba, hát szétdarabolta . . . Én vissza helyezem önt összes jogaiba. — A tárgyalás véget ért. — Önök uraim elmehetnek. — Mózes úr, önt kérem még néhány pillanatra. (Mikor már mindenki elment, a riportter a kulcslyukon át ezt hallotta:) — És mondja kedves Mózes úr, hová dugta az aranydarabokat?

M: Porrázúztam a darabokat, a port pedig a szélre bíztam, szét szórtam.

E: (Megnyúlt ábrázattal) . . . Szétszórtá . . . (Lehajtott fővel el.)

M: (Csodálkozva néz utána, és végigsimítja hosszú ősz szakálát.)

—r—r.

Gondolatok.

Homonnai Albert.

Napjainkban is folynak az ásatások a régi Asszír-ia, Babilónai helyén. A kiasott épületekből egyes töredékek hozzánk is elkerülnek és azokból csodálatlanul következtethetjük, mily hatalmasak, csaknem fenéségek lehettek azon emberi művek a maguk egészében, melyeknek romjai is ily nagyszerűek! — E gondolatok is ilyen romok, épületek romjai, miket magának a lelkem épített.

*

Mily boldog a gyermek, ki játszsza az ő kis játékait és meghal 5 éves korában, anélkül, hogy tulajdonképen felébredt volna születése előtti boldog öntudatlanságából! Vannak kik egész életükben ily gyermekek maradnak. Ezeket mi butáknak hívjuk, de ők tudják, hogy ők inkább boldogok.

*

Az ember életének első fele vigjáték, mert rendszeren házassággal végződik; másik fele tragédia, mert halál a vége; különben is házasság után van.

*

Nem létezik szeréay ember a világon, legfőlebb képmutató, vagy ostoba, hitvány. A macska szerényen elvonul az eb előtt, de az egerek közt ő a hős. — A paraszt a bíróság előtt azt sem tudja, hogy álljon, a nagy szerénységtől, pedig odahaza a koresmában, ki nagyobb legény nála?

*

Mirza-Szaffy azt mondja: A szükség és szenvedés sírja a poézisnak és a nagy tetteknek. — Én pedig csak azt mondom, hogy a megáltót épen a szenvedés, a keresztro-feszítés tette azzá, a mi,

C S A R N O K.

Nikolaus Gogol.

Orosz elbeszélés.

A köpenyeg.

(1)

Ford.: H. Lacy.

A mi hivatalnoki rangját illeti — ugyanis nálunk mindenekelőtt a hivatalnoki rangot kell megnevezni — azokhoz tartozott, kiket örökös tiszteletbeli tanácsosoknak*) szokás nevezni, — azon szerencsétlen lények egyike, kiken — mint általában ismeretes — különböző írók jól mulatnak, akiknek megvan az a rossz szokásuk, hogy olyan embereket ragadnak meg, kik nem tudják magokat megvédeni.

Hősünk neve Basmatskin**) volt; kereszt és atyai neve Akáki Akákjevits.

Az olvasó talán kissé különösnek és keresettnak találja e nevet, de biztosíthatom, hogy legkevésbé sem kerestem, és a körülmények úgy alakultak, hogy épen nem volt lehetséges neki mást nevet adni.

Ez következőkép' történt:

Akáki Akákjevits — ha emlékezetem nem csal — március huszonharmadikának éjjelén lépett a világba. Megboldogult anyja, ki hivatalnokné s egyszersmind igen jó feleség volt, amint illik, mindjárt arról gondoskodott, hogy fiacskáját megkereszteltesse. Anyja még az ajtóval szemben felállított ágyat őrizte. Jobb oldalán állott a keresztanya: Iván Ivánovits Jeroskin, nagyon jelentékeny személyiség, ki a tanácsnál számvevő volt; balján állt a keresztanya, név szerint Arina Szemenovna Bjellobruskoff, a rendőr-biztos neje, ritka erényű hölgy.

A gyermekágyas asszonynak e három nevet ajánlották, hogy tetszés szerint válasszon egyet a kicsikének: Mokiuss, Kokius és Koszdazáciuss.

— Nem, — mondá az asszony — ily nevek nem tetszenek nekem.

Hogy kívánságát teljesítsék, más helyen nyitották ki a naptárt; és e két nevet találtak: Trifli és Varakáciuss.

— Hisz ez valóságos Isten csapása, — szólott az anya; — micsoda nevek! Soha életemben se halottam ilyet. Ha még Varadát vagy Váruk lenne, de Trifli és Varakáciuss!

Újból fellapozták a naptárt — s ott állt: Pavzikáli és Vaktisszi.

*) Az orosz Tsin, vagy a polgári, katonai, köz igazgatási és egyházi hatóság rangsorozata tizennégy osztályra oszlik. A címzetes tanácsos a kilencedikhez tartozik.

**) Magyarul: Varga (azaz eszima-eszimaló; basmak — eszima.)

— Már látom, — mondá az anya — ez nyilván végzet. Ha már sehogyse megy, hát kapja az atyja nevét. Az apját Akáki-nak hívják, — nem bánom, legyen a fiú neve is Akáki.

Ily módon nyerte az Akáki Akákjevits*) nevet.

S Z I N H Á Z.

László Irén. Ez a fiatal, kezdő művésznő f. no 6.-en mutatkozott be az örökszép *Vesgyáros* Claire szerepében. Játékáról írva a toll is engedékenyebb lesz, enyhít megszokott szigorán s — leszámítva a kissé túlzásba menő fájdalmas vonaglást — fölöle csak jót mondhatunk. Határozott tehetsége van, mely az iskolaszerűség nyúga alól is átérzik s az utóbbit le is fogja győzni. A közönséget megnyerte előadásának melegsége — és velünk együtt figyelemmel és szeretettel fogja kíséni további fejlődését. — Csak igyekezet és megnyert bizalmunkat meg is fogja tartani.

L. Komáromi Mariska. A mi megszokott, uralkodó szeszelyű primadonnánk után, aki úgyszólván megszökött és csunyául fakedneél hagyott bennünket, e héten egy valódi primadonna elsőrendű művészetét élvezhettük és csodálhattuk a Szigligeti-Színház deszkáin. Három estére terjedt a művésznő vendégjátéka, de ő megtoldotta egy negyedikkel is; (ez utóbbiért hálásak is vagyunk.) — A *Szultán*, *Üdvöske*, *Kertészleány* és *Gésák* c. operettekben lépett fel. A közönség mind a négy estén zajosan ünnepelte, sőt még vastapsokban is részesült. De nem csak külső, hanem belső sikerei is voltak. Nem találunk szavakat, hogy őt kellőképen méltathassuk. Hangja változatos és hajlékony, bensőségteljes és a legfinomabb árnyalatok kifejezésére is alkalmas. Játéka diszkrét, mindamellet előkelő és művészi. — Az ő ajkáról hallva a már eddig is ismert melódiákat, csak most vettük észre, hogy azokban mennyi báj és szépség volt elrejtve, s lelkünk szinte gyönyörrel szívta be őket. Elvezetünk most volt csak igazán művészi teljességü. Ez a négy est — keddtől péntekig — feledhetetlen lesz előttünk; ha ugyan ő el nem feledteti velünk nemsokára újabb sikereivel. — de már akkor nem mint vendég, hanem, mint színházunk tagja.

**) Akáki, Akáki fia. Oroszországban a gyermekek keresztnévükön kívül atyjokét is viselik. Ezért az Orosz a keresztségben csak egy nevet kaphat.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Nyárai hangversenye. Akik szerették Nyárait, mind eljöttek. És nagyon sokan jöttek el. Mégegyszer láttuk őt ragyogó tehetségének minden irányában. Énekelt, kuplázott, szívalt vígát, humorosat, komolyat — aztán rövid, szép szavakban elbúcsuzott. Mi pedig mégegyszer tapsoltunk neki, éltettük, bátorítottuk, aztán szívünkben egy őszinte jókívánattal útnak bocsátottuk. — Szeptembertől kezdve a Népszínház tagja lesz Budapesten. Szeretnők, ha ez nemcsak forduló volna életében, de egy lépeső is dicsősége útján. Mi most csak kettőt kívánunk neki: Egészséget, hogy csak úgy tobzódhasson ismét a testi erővel — és egy közönséget, mely úgy szeresse őt, mint mi.

Kérjük a kiadókat, hogy a náluk megjelent munkák egy példányát küldjék meg az „Előré“-nek.

Előfizetési felhívás.

Az „Előre“ hetenként egész ívnyi terjedelemben jut a közönség elé, tehát négy teljes oldallal gazdagabban, mint eddig. Tartalma színes és változatos, és arra vall, hogy kedves olvasóink jóakarátát meg is akarjuk őrizni. — S ha olvasóink lapunkat ismerőseik körében terjesztenék, ezzel csak önmaguk hasznát mozdítanák elő, mert azon kellemes helyzetbe jutnánk, hogy még többet és változatosabbat tudnánk nyújtani. — Előfizetni bármikor lehet. Akik negyedévre, vagy hosszabb időre fizetnek elő, az előző számokat is megkapják.

A szerkesztőség.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

H. N. Helyben. Kékvér... Csak az kár, hogy zöld. — **P. J.** Budapest. Megkaptuk, köszönjük Hogy buzdító jelszava mennyire a miénk is, e betű számunk legfényesebb bizonyítéka. **B. M.** Helyb. Deésy dalai, melyekről nem rég tudakozódtott ön, már megjelentek; ha kívánja, tudasson bennünket és mi készséggel s a leg hamarabb elintézzük. — **B. Gy.** Mint már előbb is megírtuk, munkáján a

tehetség biztató jele látszik. Hanem célszerűbb volna, ha egyszerre több munkáját küldené be, vagy hozná el személyesen, hogy azokból tetszés szerint válogathatnánk. — **L. D.** Temesvár Zöldben. A tartalma méltó a címéhez t. i. Zöld benn! — **Rets.** Helyben. Küldeménye oly nehéz volt, hogy portót kellett érte fizetnünk. Ezt még kiváltottuk, de csakis önért.

A kiadóhivatal üzenete:

(Gyűjtőknek 5 előfizető után tiszteletpéldányt adunk. — Hirdetéseket felvesz a kiadó hivatal. Egyleteknek és kávéházaknak, ha legalább egy évre előfizetnek, díszes kiállítású fedelet küldünk.)

AZ „ELŐRE“ MEGJELNIK
MINDEN VASÁRNAS.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
Nagyvárad, Körös-utca 3.

Levelek és előfizetések
— ide címzendők. —

Előfizetési ára:

Egy évre 8 Kor.

Fél évre 4 „

Negyed évre. 2 „

Egy szám 20 fill.

**A moszkvai
Popoff K. és C. Testvérek cég
világhírű csomagolt theái**

csak is ezen véd-
jeggyel jönnek for-
galomba.

☞ **Kaphatók minden előkelő üzletben.** ☜

Vig Pál kárpitos és díszítő
15 év óta fennáll.
Budapest VI. Rózsa-utca 77. sz.

T. c.

Ajánlom legujabb **féregmentes takarékosági
fejpárnás ruganyos ágymatracokat,**

melyre nem kell más, mint a lepedő és mégis jobb és kellemesebb fekvésű, mint bármiféle gyártmány. Kivánatra üzletben megtekintethetők s az ágyak mérete után megrendelhetők.

Készítek azonfelül minden új és javítási **kárpitos munkákat** helyben és vidékre. Gyors és pontos kiszolgálás biztosított.

Intézetek és szállodások kitűnő árkedvezményben részesülnek.

Évi lakással bíró hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételeket nyújtok.

Szabadalmi szám :
16794

BECK KÁROLY

Szab. ablakszellőztetőkészülék-készítő és lakatos
Budapesten, VIII. kerület, József-utca 14-ik szám

Az egészség a fő,
melyet csakis kellő
szellőztetés által érhe-
tünk el.

A Beck Károly-féle
ujjonnan feltalált és
szabadalmazott ablak-
szellőztetőkészülék
magyar gyártmány,
mely most már felül-
múlja az összes kül-
földi és mostanáig alkal-
mazott szellőzőket úgy
célszerűségével, jósa-
gával, mint olcsóságá-
val. **Minden ablakra
alkalmazhatók.** Egész-
ségügyi szempontból 45
o/0 nyílás által légvo-
nat kizárva.

**Több mint 300 drb
már használatban
van.**

*Mérték vétele végett
szíveskedjék hozzám
fordulni.*

Ablakszellőztető készü-
lékeim használatban
vannak s kitűnőeknek
bizonyítottak a követ-
kező nevezetesebb he-
lyeken :

**Nemzeti Kaszinó, Bu-
dapest, Kossuth Lajos-
utca. — Kereskedelmi
Miniszterium. Budán.
— Ref. főgymnasium,
Deák-tér. — M. kir.
Ludovika. — Kispesti
állami elemi iskolában
s több kórházak- és
iskolákban, a főváros-
ban és vidéken.**

Számtalan elismerő
levél van kezeimber,
mely a t. közönség
megelégedését nyilvá-
nitja.

**Ablakszellőzők
7 kor. 60 fillértől
feljebb.**

Költségvetések ingyen
és bértmentve.

Mindennemü

**épület és műlakatos munkát
készíték a legjobb kivitelben.**

**Megrendelések úgy Budapesten, mint vi-
dékre, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.**